

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Ministerstwo Spraw Zagranicznych, www.gov.pl/diplomacy [Translation already published on the official website of the Polish Ministry of Justice] Permission to re-publish this translation has been granted by the Polish Ministry of Foreign Affairs for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC

© Ministerstwo Spraw Zagranicznych, <https://www.gov.pl/web/diplomacy> [Tłumaczenie zostało już opublikowane na oficjalnej stronie Ministerstwa Sprawiedliwości] Zezwolenie na publikację tego tłumaczenia zostało udzielone przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych wyłącznie w celu zamieszczenia w bazie Trybunału HUDOC

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA

Nota informacyjna nt. orzecznictwa Trybunału nr 241

Czerwiec 2020 r.

Molla Sali p. Grecji (słuszne zadośćuczynienie) [Wielka Izba] – skarga nr 20452/14

Wyrok z 18.06.2020 r. [Wielka Izba]

Art. 41

Słuszne zadośćuczynienie

Wezwanie pozwanego państwa do zagwarantowania skarżącej własności mienia w Grecji zapisanego na jej rzecz w testamencie lub zrekompensowanie wartości udziału w tym mieniu, którego została pozbawiona

Trybunał nie ma jurysdykcji do rozstrzygnięcia roszczeń skarżącej dotyczących mienia położonego w Turcji

Fakty – Po śmierci męża skarżąca odziedziczyła cały jego majątek na podstawie publicznego testamentu notarialnego. Dwie siostry zmarłego zakwestionowały testament na tej podstawie, że ich brat należał do społeczności muzułmańskiej, a zatem wszystkie sprawy dotyczące jego majątku nie podlegały przepisom greckiego Kodeksu cywilnego, a prawu szariatu i jurysdykcji muftiego. Po przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Kasacyjny, sąd apelacyjny orzekł, że prawem mającym zastosowanie do spadku po zmarłym jest prawo szariatu, a przedmiotowy publiczny testament jest nieważny. Wyrokiem z dnia 6 kwietnia 2017 r. Sąd Kasacyjny oddalił kasację skarżącej. Została tym samym pozbawiona trzech czwartych spadku.

Na mocy wyroku głównego z dnia 19 grudnia 2018 r. (zobacz [Nota informacyjna nr 224](#)) dotyczącego przedmiotu skargi Wielka Izba stwierdziła naruszenie art. 14 Konwencji w związku z art. 1 Protokołu nr 1. Trybunał orzekł w szczególności, że różnica w traktowaniu, z powodu której ucierpiała skarżąca jako beneficjentka testamentu sporządzonego zgodnie z Kodeksem cywilnym przez spadkodawcę wyznającego wiarę muzułmańską, w porównaniu do beneficjentów testamentów sporządzonych zgodnie z Kodeksem cywilnym przez spadkodawców niebędących muzułmanami nie miała obiektywnego i rozsądnego uzasadnienia. Trybunał zastrzegł kwestię słusznego zadośćuczynienia do dalszej procedury.

Prawo – Art. 41

a) *Szkoda majątkowa*

a) *Mienie położone w Grecji* – Po wyroku Sądu Kasacyjnego z 6 kwietnia 2017 r. siostry zmarłego męża wystąpiły, w dniu 19 kwietnia 2017 r., do sądu pierwszej instancji z wnioskiem o sprostowanie zapisu w rejestrze nieruchomości w wydziale ksiąg wieczystych w celu uznania ich za współwłaścicielki majątku spadkodawcy. W dniu 20 listopada 2018 r. sąd pierwszej instancji uznał obie siostry za współwłaścicielki i nakazał wprowadzenie stosownej zmiany w rejestrze nieruchomości. Wreszcie sąd orzekł, że skarżąca pozostaje współwłaścicielką jednej czwartej majątku, ale w odniesieniu do tej części musi również wystąpić o ponowne zarejestrowanie. W dniu 23 października 2019 r. sąd apelacyjny utrzymał wyrok w mocy. W dniu 20 grudnia 2019 r. skarżąca wniosła kasację. Choć postępowanie to wciąż się toczyło, Trybunał nie miał obowiązku zawieszenia swojego rozstrzygnięcia do czasu zakończenia tamtego postępowania.

Rejestr nieruchomości nie został jeszcze sprostowany w odniesieniu do sióstr zmarłego. Takie sprostowanie jest możliwe jedynie, jeśli istnieje nieodwołalny wyrok na ich korzyść. Tylko w takim przypadku mogą zostać uznane za współwłaścicielki majątku spadkodawcy.

A zatem, po pierwsze, skutek naruszenia stwierdzonego w wyroku głównym jeszcze się nie urzeczywistnił. Po drugie, nie jest co do zasady zadaniem Trybunału wyrażne określanie, w jaki sposób państwo powinno położyć kres naruszeniu Konwencji i naprawić jego skutki.

Niemniej jednak jest jasne, że przywrócenie „sytuacji, która najprawdopodobniej istniałaby, jeśli nie zostałyby popełnione [naruszenie]”, polegać powinno na podjęciu środków w celu zapewnienia, by skarżąca zachowała własność zapisanego jej przez męża majątku w Grecji lub – w razie sprostowania w rejestrze nieruchomości – by jej prawa własności zostały przywrócone. Jeśli pozwane państwo nie podejmie wskazanych wyżej środków w ciągu roku od wydania niniejszego wyroku, musi zapłacić skarżącej kwotę odszkodowania uwzględniającą wartość udziału w zapisanym jej majątku, którego została pozbawiona na podstawie przepisów prawa szariatu, czyli 75%. Jeśli jednak wynik toczącego się obecnie w Grecji postępowania będzie zgodny z wyrokiem głównym [Trybunału], będzie musiała ona zwrócić pozwanemu państwu kwotę zapłaconą jej w międzyczasie.

b) *Mienie położone w Turcji* – Skarga, która była podstawą wyroku głównego, została wniesiona jedynie przeciwko Grecji. Kwestia skutków testamentu zmarłego w odniesieniu do majątku w Turcji jest przedmiotem wciąż toczącego się postępowania przed sądami tureckimi. W dniu 18 stycznia 2018 r. Sąd Pierwszej Instancji orzekł, że sądy tureckie nie mają obowiązku ponownego rozpoznania sprawy po wyrokach wydanych przez sądy greckie. Apelacje od tego wyroku, złożone zarówno przez skarżącą, jak i siostry spadkodawcy, są wciąż zawisłe przed tureckim sądem apelacyjnym.

W tej sytuacji Trybunał nie dostrzega żadnych szczególnych okoliczności, które mogłyby być rozumiane jako wykonywanie przez Grecję jurysdykcji w odniesieniu do postępowania toczącego się w Turcji.

Należy również zauważyć, że chociaż zmarły mąż skarżącej sporządził swój testament w sposób ogólny, nie dokonując szczegółowego rozróżnienia na nieruchomości położone w Turcji i Grecji, akt notarialny skarżącej akceptujący testament opisuje i odnosi się jedynie do majątku zmarłego w Grecji.

W każdym razie, orzekając o zastosowaniu art. 1 Protokołu nr 1 w wyroku głównym w sprawie przedmiotu skargi, Trybunał odnosił się wyłącznie do majątku położonego w Grecji. Była to jedyna podstawa, w oparciu o którą Trybunał następnie ustalał, czy doszło do naruszenia art. 14 Konwencji w związku z art. 1 Protokołu nr 1. Nie można też pominąć, że w tym wyroku Trybunał nie wypowiedział się na temat praw dochodzonych przez

skarżącą na podstawie art. 1 Protokołu nr 1 w odniesieniu do majątku położonego w Turcji. W konsekwencji mienie to nie może stanowić podstawy dla żadnego roszczenia o słuszne zadośćuczynienie wobec pozwanego państwa w ramach obecnego postępowania dotyczącego zastrzeżonej kwestii odnoszącej się do zastosowania art. 41.

Ponadto zgodnie z art. 46 Konwencji wyroki Trybunału wiążą jedynie państwa strony postępowania, w którym zostały one wydane, co nie dotyczy Turcji w odniesieniu do wyroku głównego wydanego w niniejszej sprawie. Niemniej jednak nic nie stoi na przeszkodzie, by sądy tureckie wydały wyrok uwzględniający wyrok główny [Trybunału].

Ponadto w razie potrzeby skarżąca może złożyć skargę przeciwko Turcji w sprawie ostatecznego rozstrzygnięcia wydanego przez sądy tureckie w sprawie skutków testamentu jej męża odnośnie do majątku położonego w Turcji, jeśli ich rozstrzygnięcie nie uwzględni naruszenia art. 14 Konwencji w związku z art. 1 Protokołu nr 1 stwierdzonego przez Trybunał w wyroku głównym wobec Grecji i nie wyciągnie z niego odpowiednich wniosków, mając na uwadze status Turcji jako Układającego się Państwa.

W związku z powyższym w okolicznościach niniejszej sprawy Trybunał nie ma kompetencji do rozpoznania roszczeń skarżącej dotyczących majątku jej męża położonego w Turcji.

b) *Szkoda niemajątkowa* – Trybunał zasądził na rzecz skarżącej 10 000 EUR z tego tytułu.

(Zobacz również *De Wilde, Ooms i Versyp p. Belgii* (art. 50), nr [2832/66 et al.](#), 10 marca 1972 r.; *Barberà, Messegue i Jabardo p. Hiszpanii* (art. 50), nr [10588/83 et al.](#), 13 czerwca 1994 r.; *Papamichalopoulos i Inni p. Grecji* (art. 50), nr [14556/89](#), 31 października 1995 r.; *Vistiņš i Perepjolkins p. Łotwie* (słuszne zadośćuczynienie), nr 71243/01, 25 marca 2014 r., [Nota informacyjna nr 172](#); *Chiragov i Inni p. Armenii* (słuszne zadośćuczynienie) [WI], nr 13216/05, 12 grudnia 2017 r., [Nota informacyjna nr 213](#))

© Council of Europe/European Court of Human Rights
Niniejsze streszczenie przygotowane przez Kancelarię nie wiąże Trybunału.

Link do [Not informacyjnych nt. orzecznictwa](#)